



DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 2 października 2024 r.

Poz. 1455

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 23 września 2024 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2016 r. w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 969), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 2171).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 2171), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.”.

Minister Sprawiedliwości: *A. Bodnar*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości
z dnia 23 września 2024 r. (Dz. U. poz. 1455)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 13 czerwca 2016 r.

w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych

Na podstawie art. 176 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie określa sposób i tryb wykonywania czynności przez kuratorów sądowych, stowarzyszenia, organizacje, instytucje i osoby godne zaufania, którym powierzono sprawowanie dozoru, a także sposób i tryb wykonywania dozoru stosowanego w związku z orzeczonymi karami, środkami karnymi, zabezpieczającymi i profilaktycznymi oraz tryb wyznaczania przedstawicieli przez stowarzyszenia, organizacje i instytucje.

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o „skazanym”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do sprawcy, wobec którego warunkowo umorzono postępowanie karne, oraz sprawcy, co do którego umorzono postępowanie karne i orzeczono środek zabezpieczający.

Rozdział 2

Sprawowanie dozoru

§ 2. 1. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej, zwanego dalej „zespołem”, rozdziela sprawy dotyczące dozoru, mając na uwadze skuteczność i efektywność pracy zespołu oraz równomierne obciążenie pracą kuratorów sądowych.

2. Rozdziału spraw dokonuje się według podziału terytorialnego obszaru właściwości zespołu lub niezależnie od podziału terytorialnego, biorąc pod uwagę typ dozoru i specjalizację zadań, a także predyspozycje, wykształcenie, umiejętności i przeszkolenie poszczególnych kuratorów sądowych.

3. Powierzenie sądowemu kuratorowi zawodowemu, zwanemu dalej „kuratorem zawodowym”, sprawowania dozoru następuje bezzwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od dnia przekazania dozoru zespołowi.

4. Kuratorowi zawodowemu sprawowanie dozoru powierza kierownik zespołu.

§ 3. Kurator zawodowy, w terminie 7 dni od dnia powierzenia mu dozoru przez kierownika zespołu, może powierzyć sprawowanie dozoru sądowemu kuratorowi społecznemu, zwanemu dalej „kuratorem społecznym”, w sytuacji gdy jest uprawniony do odstąpienia od osobistego sprawowania dozoru.

§ 4. 1. Bezzwłocznie po powierzeniu dozoru, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia jego powierzenia, kurator zawodowy:

- 1) wzywa skazanego do osobistego stawiennictwa w zespole oraz informuje go, że został oddany pod dozór, chyba że sprawowanie dozoru zostało uprzednio powierzone kuratorowi społecznemu;
- 2) przesyła jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu skazanego informację o oddaniu pod dozór skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej.

2. Jeżeli wezwanie skazanego do osobistego stawiennictwa jest oczywiście bezcelowe, kurator zawodowy może odstąpić od wzywania i sporządzić stosowną adnotację.

3. Kurator zawodowy może także wezwać do osobistego stawiennictwa skazanego, wobec którego sprawowanie dozoru zostało powierzone kuratorowi społecznemu.

4. Bezzwłocznie po powierzeniu dozoru, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia jego powierzenia, kurator społeczny nawiązuje pierwszy kontakt ze skazanym.

§ 5. 1. W czasie pierwszego kontaktu ze skazanym kurator sądowy przeprowadza z nim rozmowę, podczas której poucza go o jego obowiązkach i uprawnieniach wynikających z okresu próby, dozoru, nałożonych obowiązków i zakwalifikowania do określonej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa oraz omawia sposoby i terminy realizacji tych obowiązków i uprawnień; kurator sądowy wręcza skazanemu pouczenie na piśmie.

2. W przypadku stawienia się skazanego w zespole przed przekazaniem zespołowi dozoru do wykonania kurator zawodowy pełniący dyżur w zespole wyznaczony przez kierownika zespołu, po upewnieniu się, że skazany został oddany pod dozór, przeprowadza z nim rozmowę oraz poucza go o jego obowiązkach i uprawnieniach. Pozostałe czynności kurator zawodowy wykonuje po powierzeniu mu sprawowania dozoru.

3. Kurator sądowy uzyskuje numer telefonu lub adres poczty elektronicznej skazanego, umożliwiające mu kontaktowanie się ze skazanym podczas dozoru; jeżeli skazany wyraził na to zgodę, wezwań, zawiadomień lub przekazywania informacji kurator sądowy może dokonywać także telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej.

§ 6. 1. Jeżeli skazany prawidłowo wezwany nie stawia się na wezwanie, kurator zawodowy niezwłocznie wzywa go powtórnie do stawiennictwa.

2. Jeżeli skazany bez należytego usprawiedliwienia nie stawia się na powtórne wezwanie, kurator zawodowy składa do sądu wniosek o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego, o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności, o odwołanie warunkowego zwolnienia albo udziela skazanemu pisemnego upomnienia, o którym mowa w art. 173 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, zwanej dalej „Kodeksem karnym wykonawczym”.

3. Kurator zawodowy składa do sądu wniosek, o którym mowa w ust. 2, albo udziela skazanemu pisemnego upomnienia, o którym mowa w art. 173 § 4 Kodeksu karnego wykonawczego, również wówczas, gdy kurator społeczny zawiadomi go, że skazany uchyła się od nawiązania pierwszego kontaktu.

§ 7. 1. Kurator sądowy po powierzeniu mu dozoru:

- 1) zaznajamia się z aktami sprawy karnej i innymi niezbędnymi źródłami informacji skazanym; kopie znajdujących się w aktach danych osobopoznawczych skazanego, w tym wywiadów środowiskowych, opinii biegłych lekarzy psychiatrów, psychologów, seksuologów oraz specjalistów do spraw uzależnień, załącza do teczki dozoru;
- 2) zaznajamia się z przebiegiem dotychczasowych dozorów wykonywanych przez kuratorów dla dorosłych i nadzorów wykonywanych przez kuratorów rodzinnych; kopie sprawozdań z dotychczas prowadzonych wobec skazanego dozorów w razie potrzeby załącza do teczki dozoru;
- 3) zapoznaje się z opiniami i pozostałą dostępną dokumentacją dotyczącą skazanego opuszczającego zakład karny w przypadku zastosowania warunkowego zwolnienia; kopie opinii, orzeczeń i wniosków dotyczących zachowania się skazanego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym załącza do teczki dozoru;
- 4) rozpoznaje i diagnozuje sytuację osobistą, rodzinną i środowiskową skazanego;
- 5) ocenia i diagnozuje problemy, czynniki i warunki, które sprzyjają bądź nie sprzyjają resocjalizacji i kontroli okresu próby;
- 6) ocenia możliwości i metody rozwiązywania problemów, które nie sprzyjają resocjalizacji i kontroli okresu próby;
- 7) rozpoznaje optymalne metody kontroli skazanego i oddziaływania na skazanego i dokonuje ich wyboru;
- 8) nawiązuje kontakt z rodziną i środowiskiem skazanego;
- 9) w przypadku pobierania nauki przez skazanego młodocianego zasięga informacji o skazanym w placówkach oświatowych i oświatowo-wychowawczych;
- 10) w sprawie związanej z popełnieniem przestępstwa polegającego na użyciu przemocy lub groźby bezprawnej nawiązuje kontakt z dzielnicowym z właściwej jednostki organizacyjnej Policji w celu wymiany informacji o skazanym, a także w celu ustalenia sposobów dalszej współpracy oraz form kontaktu.

2. W razie uzasadnionej potrzeby kurator sądowy po powierzeniu mu dozoru:

- 1) nawiązuje kontakt ze stowarzyszeniami, instytucjami i organizacjami społecznymi zajmującymi się pomocą społeczną, pośrednictwem pracy, leczeniem, oddziaływaniem terapeutycznym wobec skazanego bądź innymi formami działania, które mogą być przydatne w rozwiązywaniu problemów, które nie sprzyjają resocjalizacji i kontroli okresu próby;

- 2) zasięga informacji o skazanym i jego środowisku u funkcjonariusza właściwej jednostki organizacyjnej Policji, a także w instytucjach i organach administracji rządowej i samorządu terytorialnego;
- 3) nawiązuje kontakt z pracodawcą skazanego i zasięga u niego informacji o skazanym.

§ 8. 1. Sprawozdanie z objęcia dozoru kurator zawodowy przedkłada kierownikowi zespołu, a następnie składa sądowi nie później niż w ciągu 21 dni od dnia nawiązania kontaktu ze skazanym, natomiast sprawozdania z przebiegu dozoru – nie rzadziej niż co 6 miesięcy oraz na żądanie sądu.

2. Sprawozdanie z objęcia dozoru kurator społeczny przedkłada kuratorowi zawodowemu nie później niż w ciągu 21 dni od dnia nawiązania kontaktu ze skazanym, natomiast sprawozdania z przebiegu dozoru – nie rzadziej niż co 6 miesięcy oraz na żądanie sądu lub kuratora zawodowego. Kurator zawodowy, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania od kuratora społecznego, po uprzednim zaakceptowaniu przedkłada je kierownikowi zespołu, a następnie składa sądowi.

§ 9. 1. W sprawozdaniu z objęcia dozoru przedstawia się w szczególności:

- 1) diagnozę osobopoznawczą skazanego ze szczególnym uwzględnieniem jego warunków osobistych i bytowych, stosunku do dozoru i obowiązków okresu próby oraz określenia ryzyka jego powrotu do przestępstwa, w tym wniosek o zakwalifikowanie skazanego do danej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa;
- 2) diagnozę środowiskową;
- 3) krótką informację o dotychczasowej karalności skazanego, o przebiegu dotychczasowych dozorów i nadzorów oraz o prowadzonych w czasie dozoru postępowaniach karnych wobec skazanego;
- 4) zamierzenia readaptacyjne, w tym plan pracy ze skazanym, metody prowadzenia dozoru i kontroli zachowania skazanego, a także możliwości ich realizacji i przeszkody, które utrudniają tę realizację;
- 5) źródła informacji o skazanym i jego środowisku oraz datę ich pozyskania.

2. Po złożeniu sprawozdania z objęcia dozoru kierownik zespołu i sędzia, przez naniesienie odpowiedniej adnotacji na sprawozdaniu, akceptują wniosek o zakwalifikowanie skazanego do danej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa albo kwalifikują skazanego do innej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa.

3. Sprawozdanie z objęcia dozoru wraz z odpowiednimi adnotacjami sędziego oraz kierownika zespołu załącza się do teczki dozoru.

§ 10. 1. W kolejnych sprawozdaniach z przebiegu dozoru przedstawia się:

- 1) informację o przebiegu dozoru oraz o wykonaniu nałożonych na skazanego obowiązków;
- 2) postępy readaptacyjne i ocenę skuteczności podjętych działań;
- 3) diagnozę osobopoznawczą skazanego ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnych zmian w jego warunkach osobistych i bytowych, stosunku do dozoru i obowiązków okresu próby oraz określenia ryzyka jego powrotu do przestępstwa, w tym ewentualnie wniosek o zakwalifikowanie skazanego do innej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa;
- 4) ewentualne zmiany w dotychczasowej karalności skazanego, w przebiegu dotychczasowych dozorów i nadzorów oraz w prowadzonych w czasie dozoru postępowaniach karnych wobec skazanego;
- 5) ewentualne zmiany w zamierzeniach readaptacyjnych, w tym planie pracy ze skazanym, metodach prowadzenia dozoru i kontroli zachowania skazanego oraz możliwościach ich realizacji i przeszkodach, które utrudniają tę realizację;
- 6) źródła informacji o skazanym i jego środowisku oraz datę ich pozyskania.

2. Po złożeniu sprawozdania z przebiegu dozoru kierownik zespołu i sędzia, przez naniesienie odpowiedniej adnotacji na sprawozdaniu, akceptują wniosek o utrzymanie bądź zmianę grupy ryzyka powrotu do przestępstwa albo kwalifikują skazanego do innej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa.

3. Sprawozdanie z przebiegu dozoru wraz z odpowiednimi adnotacjami sędziego oraz kierownika zespołu załącza się do teczki dozoru.

§ 11. 1. Przebieg dozoru i podejmowane na bieżąco czynności kurator sądowy dokumentuje w prowadzonej osobno dla każdego skazanego karcie czynności dozoru, w której zapisuje:

- 1) rodzaj czynności;
- 2) datę, godziny rozpoczęcia i zakończenia oraz miejsce wykonywania czynności;
- 3) uzyskane dokumenty i informacje;
- 4) źródła informacji;
- 5) własne uwagi i zamierzenia w zakresie sprawowania dozoru;
- 6) ewentualne uwagi lub oświadczenia skazanego;
- 7) ewentualne uwagi kierownika zespołu.

2. Wzór formularza karty czynności dozoru jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 12. 1. W czasie osobistego kontaktu ze skazanym kurator sądowy informuje go o zakwalifikowaniu do określonej grupy ryzyka powrotu do przestępstwa bądź zmianie dotychczasowej kwalifikacji oraz o zasadach i obowiązkach wynikających z aktualnej kwalifikacji.

2. W przypadku zakwalifikowania skazanego do grupy podwyższonego ryzyka (C) w czasie sprawowania dozoru przez kuratora społecznego kolejne czynności w sprawie wykonuje kurator zawodowy, który przejmuje od tego momentu sprawę do dalszego prowadzenia, chyba że uzyskał zgodę, o której mowa w art. 169b § 5 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 13. 1. Kurator sądowy ma prawo do:

- 1) żądania niezbędnych informacji od skazanego oraz wzywania go do osobistego stawienia się w wyznaczonym terminie w siedzibie zespołu;
- 2) zapoznawania się z aktami sprawy karnej skazanego oraz zwracania się o informacje o skazanym będące w posiadaniu instytucji i organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego lub pracodawców, szkół i organizacji społecznych w zakresie niezbędnym do efektywnego sprawowania dozoru.

2. Kurator zawodowy pozyskuje informację o skazanym z Krajowego Rejestru Karnego nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

§ 14. 1. Kurator sądowy w czasie sprawowania dozoru ocenia potrzebę nałożenia przez sąd obowiązków adekwatnych do sytuacji materialnej, rodzinnej i zdrowotnej skazanego, a także do jego postawy i zachowania po wydaniu orzeczenia.

2. W razie stwierdzenia potrzeby lub konieczności wydania przez sąd orzeczenia w przedmiocie obowiązków skazanego kurator zawodowy składa do sądu wnioski o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków w okresie próby lub o zwolnienie od wykonania tych obowiązków.

3. Kurator zawodowy podaje we wniosku propozycje ustanowienia, rozszerzenia lub zmiany konkretnego obowiązku lub zwolnienia od wykonania konkretnego obowiązku oraz uzasadnia potrzebę takiego rozstrzygnięcia, a w przypadku obowiązku określonego w art. 72 § 1 pkt 6–6b ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 i 1228), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, wskazuje także odpowiedni podmiot wykonujący działalność leczniczą w zakresie terapii uzależnień lub terapii albo oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne oraz typ programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

§ 15. 1. Sprawując dozór wobec sprawcy przestępstwa popełnionego w stanie ograniczonej poczytalności lub w związku z uzależnieniem od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka, kurator zawodowy ponadto:

- 1) zaznajamia się, w dostępnym zakresie, z wynikami leczenia, rehabilitacji lub terapii skazanego;
- 2) utrzymuje kontakt z osobami prowadzącymi leczenie, rehabilitację, terapię lub inne formy specjalistycznego oddziaływania oraz zapoznaje się z ewentualnymi wskazówkami tych osób dotyczącymi przebiegu dozoru;
- 3) podejmuje działania mające na celu przestrzeganie przez skazanego zaleceń lekarskich bądź zaleceń innych specjalistów z zakresu rehabilitacji lub terapii;
- 4) konsultuje sposób sprawowania dozoru z osobami, o których mowa w pkt 2;

- 5) w razie potrzeby składa do sądu wnioski o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązku powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, a także poddania się terapii uzależnień lub poddania się terapii;
- 6) zapoznaje się z realizowanymi przez miejscowe organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego programami przeciwdziałania alkoholizmowi lub przeciwdziałania narkomanii i w miarę możliwości w nich uczestniczy;
- 7) w razie potrzeby podejmuje współpracę ze specjalistycznymi stowarzyszeniami, instytucjami lub organizacjami społecznymi zajmującymi się problematyką pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub środków odurzających, lub substancji psychotropowych;
- 8) nawiązuje i utrzymuje systematyczny kontakt z członkami rodziny skazanego pozostającymi z nim we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 9) w razie wątpliwości co do przestrzegania przez skazanego obowiązku powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych poddaje go badaniom na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych.

2. W przypadku wystąpienia do sądu z wnioskiem dotyczącym obowiązku poddania się przez skazanego terapii uzależnień lub terapii kurator zawodowy wskazuje w tym wniosku także odpowiedni podmiot wykonujący działalność leczniczą w zakresie terapii uzależnień lub terapii.

3. Kopie sprawozdań z nadzoru w sprawach związanych z poddaniem skazanego obowiązkowi leczenia odwykowego załącza się do teczek dozoru.

§ 16. 1. Sprawując dozór wobec sprawcy przemocy w rodzinie, kurator zawodowy ponadto:

- 1) nawiązuje i utrzymuje stały kontakt z osobami pokrzywdzonymi w wyniku przemocy w rodzinie, w sytuacji gdy w okresie dozoru pozostają one we wspólnym gospodarstwie domowym ze skazanym;
- 2) nawiązuje współpracę z Policją, instytucjami i organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego zaangażowanymi w pomoc osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy w danej rodzinie i z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miejsca zamieszkania osób pokrzywdzonych w celu uzyskania w niezbędnym zakresie informacji o rodzinie dotkniętej przemocą;
- 3) w razie potrzeby składa do sądu stosowny wniosek, w szczególności o ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązku: wykonywania ciężącego na skazanym obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby, powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się terapii uzależnień, poddania się terapii, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym;
- 4) zapoznaje się z realizowanymi przez miejscowe organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego programami przeciwdziałania przemocy w rodzinie i w miarę możliwości w nich uczestniczy;
- 5) uczestniczy w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego i grupy roboczej, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 i 834).

2. W przypadku wystąpienia do sądu z wnioskiem dotyczącym obowiązku poddania się przez skazanego terapii uzależnień, terapii lub uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych kurator zawodowy wskazuje w tym wniosku także odpowiedni podmiot wykonujący działalność leczniczą w zakresie terapii uzależnień lub terapii albo oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz typ programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

§ 17. 1. Sprawując dozór wobec skazanego przejawiającego zachowania agresywne, kurator sądowy rozważa możliwość złożenia do sądu wniosku o ustanowienie obowiązku uczestnictwa przez skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych pozwalających na radzenie sobie z agresywnym zachowaniem.

2. W przypadku wystąpienia do sądu z wnioskiem dotyczącym obowiązku uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych kurator zawodowy wskazuje w tym wniosku także typ programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz odpowiedni podmiot realizujący dany program.

¹⁾ Ogólne określenie przedmiotu ustawy zmienione przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535), która weszła w życie z dniem 22 czerwca 2023 r.

§ 18. Jeżeli skazany, wobec którego jest sprawowany dozór, został osadzony w zakładzie karnym lub areszcie śledczym w innej sprawie, kurator zawodowy składa do sądu wnioski o zwolnienie od dozoru albo o zawieszenie postępowania wykonawczego w części dotyczącej dozoru albo inny stosowny wniosek zmierzający do zakończenia czynności kuratora sądowego.

§ 19. Do obowiązków kuratora zawodowego należy ponadto:

- 1) kontrolowanie prawidłowości i efektywności sprawowania dozoru oraz wykonywania innych czynności zleconych kuratorom społecznym oraz osobom godnym zaufania;
- 2) udzielanie pomocy kuratorom społecznym i osobom godnym zaufania, zwłaszcza przez udzielanie instruktażu w zakresie metod i form pracy oraz organizowanie szkolenia;
- 3) przeprowadzanie co najmniej raz w roku, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od powierzenia sprawowania dozoru kuratorowi społecznemu, wywiadu środowiskowego w stosunku do skazanego w celu kontroli sprawowania dozoru przez kuratora społecznego;
- 4) pozyskiwanie osób do pełnienia funkcji kuratora społecznego;
- 5) informowanie kierownika zespołu o nieprawidłowym wypełnianiu powierzonych funkcji przez kuratora społecznego;
- 6) udział w posiedzeniach sądu dotyczących osób znajdujących się pod dozorem;
- 7) bezzwłoczne zawiadomienie sądu o zaistnieniu okoliczności uzasadniających rozważenie celowości ponownego umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym lub w zakładzie karnym skazanego, wobec którego orzeczono terapię lub terapię uzależnień.

§ 20. 1. Kurator zawodowy przyjmuje od kuratora społecznego i analizuje pod kątem stosownego wykorzystania informacje o okolicznościach uzasadniających podjęcie czynności, do których jest uprawniony kurator zawodowy, w szczególności w zakresie:

- 1) wystąpienia z wnioskami w sprawie zmiany orzeczenia sądu;
- 2) udzielenia materialnej lub innej pomocy skazanemu albo jego rodzinie;
- 3) wystąpienia z wnioskami o dopuszczenie kuratora społecznego do udziału w posiedzeniu sądu w postępowaniu wykonawczym, jeżeli jego udział może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia.

2. Kurator zawodowy na zarządzenie sędziego, polecenie kierownika zespołu lub samodzielnie, jeżeli uzna, że jest to konieczne, podejmuje bezzwłocznie czynności w sprawie dozoru sprawowanego przez kuratora społecznego.

§ 21. 1. Sprawozdanie z zakończenia dozoru kurator zawodowy przedkłada kierownikowi zespołu, a następnie składa sądowi nie później niż w ciągu 21 dni od dnia zakończenia dozoru.

2. Sprawozdanie z zakończenia dozoru kurator społeczny przedkłada kuratorowi zawodowemu nie później niż w ciągu 21 dni od dnia zakończenia dozoru. Kurator zawodowy, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania od kuratora społecznego, po uprzednim zaakceptowaniu przedkłada je kierownikowi zespołu, a następnie składa sądowi.

3. W sprawozdaniu z zakończenia dozoru należy opisać jego przebieg, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji planu pracy ze skazanym, oceny wykonania obowiązków i postawy skazanego w okresie próby.

4. Sprawozdania z zakończenia dozoru można nie sporządzać w przypadku zakończenia dozoru w inny sposób niż na skutek upływu okresu próby. W szczególności sprawozdania z zakończenia dozoru nie sporządza się w sprawach, w których na wniosek kuratora podjęto postępowanie warunkowo umorzone, zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności lub odwołano warunkowo zwolnienie, a także w sprawach, w których sąd, na wniosek kuratora zawodowego, zwolnił skazanego od dozoru.

5. Sprawozdanie z zakończenia dozoru wraz z ewentualnymi adnotacjami sędziego oraz kierownika zespołu załącza się do teczki dozoru.

§ 22. Bezzwłocznie po zakończeniu dozoru w inny sposób niż na skutek upływu okresu próby, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia jego zakończenia, kurator zawodowy przesyła jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu skazanego informację o zakończeniu sprawowania dozoru wobec skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej.

§ 23. Sprawozdanie z objęcia dozoru, sprawozdania z przebiegu dozoru oraz sprawozdanie z zakończenia dozoru sporządza się na formularzu, którego wzór jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

Rozdział 3

Wykonywanie kary ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej

§ 24. 1. Kierownik zespołu rozdziela sprawy związane z wykonywaniem kary ograniczenia wolności i powierza te sprawy kuratorowi zawodowemu, którego predyspozycje, wykształcenie, umiejętności i przeszkolenie zapewnią skuteczne i efektywne ich prowadzenie.

2. W szczególnych przypadkach, z uwagi na charakter obszaru właściwości zespołu, kierownik zespołu może powierzyć sprawy związane z wykonywaniem kary ograniczenia wolności innym kuratorom zawodowym według podziału terytorialnego.

3. Powierzenie kuratorowi zawodowemu sprawy związanej z wykonywaniem kary ograniczenia wolności następuje bezzwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od dnia przekazania sprawy zespołowi.

§ 25. 1. Bezzwłocznie po powierzeniu sprawy do prowadzenia, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia jej powierzenia, kurator zawodowy wzywa skazanego do stawienia się w zespole w celu skierowania go do wykonywania kary ograniczenia wolności.

2. W czasie pierwszego kontaktu ze skazanym kurator zawodowy przeprowadza z nim rozmowę, podczas której poucza go o prawach i obowiązkach wynikających z orzeczonej kary ograniczenia wolności, a także o konsekwencjach uchylania się od odbywania kary.

3. Kurator sądowy uzyskuje numer telefonu lub adres poczty elektronicznej skazanego, umożliwiające mu kontaktowanie się ze skazanym podczas wykonywania kary ograniczenia wolności; jeżeli skazany wyraził na to zgodę, wezwał, zawiadomień lub przekazywania informacji kurator sądowy może dokonywać także telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej.

4. Jeżeli wykonaniu podlega kara ograniczenia wolności polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, kurator zawodowy, po wysłuchaniu skazanego, określa rodzaj, miejsce i termin rozpoczęcia pracy oraz omawia ze skazanym sposób wykonywania kary ograniczenia wolności.

5. Kurator zawodowy wręcza skazanemu na piśmie pouczenie o prawach i obowiązkach wynikających z orzeczonej kary ograniczenia wolności oraz decyzję o rodzaju, miejscu i terminie rozpoczęcia pracy, a także o pozostałych obowiązkach orzeczonych przez sąd oraz terminach ich realizacji.

6. Skazany podpisuje dwa egzemplarze pouczenia oraz wskazuje miejsce pobytu, w którym zobowiązuje się odbierać dalszą korespondencję; jeden egzemplarz pouczenia otrzymuje skazany, a drugi załącza się do teczki sprawy.

§ 26. Jeżeli wykonaniu podlega kara ograniczenia wolności polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, kurator zawodowy przesyła osobie wyznaczonej w miejscu pracy niezbędne dokumenty w celu umożliwienia rozpoczęcia przez skazanego pracy.

§ 27. Kurator zawodowy w czasie wykonywania czynności związanych z organizowaniem i kontrolowaniem wykonywania kary ograniczenia wolności polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne:

- 1) utrzymuje stały kontakt z podmiotami, w których jest wykonywana nieodpłatna kontrolowana praca na cele społeczne, w tym z osobami wyznaczonymi do organizowania pracy skazanych i kontrolowania jej przebiegu, w szczególności za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zwłaszcza telefonicznie, za pośrednictwem poczty elektronicznej lub faksem;
- 2) organizuje i prowadzi szkolenia oraz instruktaże dla osób wyznaczonych do organizowania pracy skazanych i kontrolowania jej przebiegu oraz ustala sposób kontaktowania się za pomocą środków porozumiewania się na odległość, a w szczególności sposób:
 - a) przekazywania harmonogramów pracy skazanych,
 - b) przekazywania informacji o terminie rozpoczęcia i zakończenia pracy, liczbie godzin przepracowanych przez skazanego, rodzaju wykonywanej przez niego pracy i jej efektywności,
 - c) niezwłocznego informowania kuratora zawodowego o niezgłoszeniu się skazanego do pracy, niepodjęciu przez niego przydzielonej pracy, przeszkodzie uniemożliwiającej wykonywanie pracy, opuszczeniu pracy bez usprawiedliwienia, każdym przypadku niesumiennego wykonywania pracy oraz uporczywego nieprzestrzegania ustalonego porządku i dyscypliny pracy;

- 3) kontroluje przestrzeganie przez wyznaczone podmioty ustalonych zasad organizacji pracy skazanych i wypełnianie innych obowiązków z tytułu wykonywania kary ograniczenia wolności, w szczególności przez wizyty w wybranych miejscach pracy skazanych, co najmniej raz w miesiącu w każdym podmiocie;
- 4) powiadamia wyznaczony podmiot w sposób uprzednio ustalony o decyzjach kuratora lub postanowieniach sądu dotyczących skazanego;
- 5) w miarę potrzeby kontroluje sposób wykonywania przez skazanego kary ograniczenia wolności przez wizyty w miejscu pracy, a także sprawdza prawidłowość wywiązywania się przez skazanego z nałożonych na niego obowiązków;
- 6) analizuje informacje i dokumenty przesyłane co miesiąc przez osoby wyznaczone do organizowania pracy skazanych i kontrolowania jej przebiegu, w szczególności dotyczące liczby przepracowanych przez skazanego godzin oraz jego zachowania podczas wykonywania pracy;
- 7) wzywa skazanego, także telefonicznie, do złożenia wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary ograniczenia wolności;
- 8) w przypadku niewłaściwego wykonywania pracy przez skazanego przeprowadza z nim rozmowy dyscyplinujące oraz udziela mu stosownych pouczeń.

§ 28. 1. Jeżeli wykonaniu podlega kara ograniczenia wolności polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, kurator zawodowy w szczególnie uzasadnionych wypadkach może po wysłuchaniu skazanego podjąć decyzję o zmianie rodzaju, miejsca lub terminu rozpoczęcia pracy.

2. Decyzję sporządzoną na piśmie wraz z krótkim uzasadnieniem kurator zawodowy doręcza skazanemu osobiście lub w inny sposób, a także przesyła odpis decyzji wyznaczonemu podmiotowi w sposób uprzednio ustalony.

§ 29. 1. Kurator zawodowy w czasie kontrolowania wykonywania obowiązków orzeczonych na podstawie art. 34 § 3 Kodeksu karnego:

- 1) uzyskuje od skazanego informacje o sposobie wykonywania nałożonych obowiązków oraz dokonuje ich weryfikacji;
- 2) uzyskuje w szczególności od pokrzywdzonego, podmiotów i instytucji lub właściwych urzędów informacje o sposobie realizacji nałożonych na skazanego obowiązków.

2. Do wykonywania czynności związanych z kontrolowaniem wykonywania obowiązków orzeczonych na podstawie art. 34 § 3 Kodeksu karnego przepisy § 36–40 stosuje się odpowiednio.

§ 30. 1. Kurator zawodowy, kierując się względami wychowawczymi lub stanem zdrowia skazanego, a także mając na uwadze zachowanie skazanego podczas wykonywania kary ograniczenia wolności, potrzebę dyscyplinowania skazanego lub inne okoliczności związane z przebiegiem wykonywania kary ograniczenia wolności, składa do sądu stosowny wniosek, w szczególności o:²⁾

- 1) zmniejszenie liczby godzin wykonywanej pracy w stosunku miesięcznym;
- 2) zmianę formy wykonywania kary ograniczenia wolności;
- 3) ustanowienie, rozszerzenie lub zmianę obowiązków albo o zwolnienie od wykonania obowiązków;
- 4) zwolnienie od reszty kary.

2. W przypadku wystąpienia do sądu z wnioskiem dotyczącym obowiązku poddania się przez skazanego terapii uzależnień, terapii lub uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych kurator zawodowy wskazuje w tym wniosku także odpowiedni podmiot wykonujący działalność leczniczą w zakresie terapii uzależnień lub terapii albo oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz typ programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

3. W przypadku uchylania się przez skazanego od odbywania kary ograniczenia wolności, od świadczenia pieniężnego lub obowiązków orzeczonych na podstawie art. 34 § 3 Kodeksu karnego kurator zawodowy niezwłocznie składa do sądu stosowny wniosek, w szczególności o orzeczenie kary zastępczej.

²⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu wykonywania czynności przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 2171), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

4. Jeżeli skazany nie wykonał pełnego wymiaru pracy, nie dokonano całości potrąceń z wynagrodzenia za pracę albo skazany nie wykonał innych obowiązków związanych z karą ograniczenia wolności, a nie zachodzą przesłanki do orzeczenia kary zastępczej, kurator zawodowy, niezwłocznie po upływie okresu, na jaki orzeczono karę ograniczenia wolności, składa do sądu wnioski o uznanie tej kary za wykonaną.

5. We wniosku o orzeczenie kary zastępczej kurator zawodowy zawiera również informację o liczbie przepracowanych przez skazanego godzin oraz wskazuje, w jakim zakresie skazany wykonał pozostałe obowiązki związane z karą ograniczenia wolności.

6. W razie potrzeby na termin posiedzenia kurator przedkłada sądowi aktualną informację o liczbie przepracowanych przez skazanego godzin uzyskaną na koniec dnia poprzedniego.

§ 30a.³⁾ Kurator zawodowy rozpoznaje wniosek, o którym mowa w art. 63c Kodeksu karnego wykonawczego, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego złożenia.

§ 31. 1. Kurator zawodowy pozyskuje podmioty, o których mowa w art. 56 § 2–4 Kodeksu karnego wykonawczego, w których skazany będzie mógł wykonywać nieodpłatną kontrolowaną pracę na cele społeczne.

2. W celu pozyskania podmiotów, o których mowa w art. 56 § 2–4 Kodeksu karnego wykonawczego, kierownik zespołu w porozumieniu z prezesem sądu rejonowego nawiązuje stałą współpracę z organami samorządu terytorialnego, a także z przedstawicielami innych podmiotów, o których mowa w art. 56 § 3 i 4 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 32. Do wykonywania czynności związanych z organizowaniem i kontrolowaniem pracy społecznie użytecznej przepisy § 24–28 oraz § 30 i § 31 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4

Kontrola wykonania przez skazanego obowiązków w okresie próby

§ 33. Kurator zawodowy wykonuje czynności związane z kontrolowaniem wykonania przez skazanego nałożonych na niego obowiązków w okresie próby.

§ 34. 1. Kontrolując wykonanie orzeczonych przez sąd obowiązków z określonym terminem ich wykonania, kurator zawodowy po upływie terminu wskazanego w orzeczeniu, w przypadku uchylenia się przez skazanego od wykonania nałożonego obowiązku, składa do sądu stosowny wniosek, w szczególności o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego, zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności, orzeczenie kary zastępczej lub odwołanie warunkowego zwolnienia, albo udziela skazanemu pisemnego upomnienia, o którym mowa w art. 173 § 4 Kodeksu karnego wykonawczego.

2. Kurator sądowy uzyskuje w szczególności od pokrzywdzonego, podmiotów i instytucji lub właściwych urzędów informacje o sposobie realizacji nałożonych na skazanego obowiązków z określonym terminem ich wykonania.

3. W przypadku niewykonania przez skazanego nałożonego obowiązku z określonym terminem jego wykonania, jeśli niewykonanie nie było przez niego zawinione, albo z uwagi na rodzaj i stopień naruszenia obowiązku kurator zawodowy po upływie terminu określonego w orzeczeniu informuje o tym sąd na piśmie wraz z podaniem przyczyny niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub nieudzielenia upomnienia, o którym mowa w art. 173 § 4 Kodeksu karnego wykonawczego.

4. W przypadku nieuwzględnienia przez sąd wniosku, o którym mowa w ust. 1, albo po dokonaniu czynności, o której mowa w ust. 3, kurator zawodowy co najmniej raz na 3 miesiące, chyba że sędzia zarządzi inaczej, sprawdza, czy nie ustały przyczyny niewykonania przez skazanego obowiązku, oraz przekazuje do sądu dalsze informacje na piśmie.

§ 35. 1. Kontrolując wykonanie orzeczonych przez sąd obowiązków o charakterze stałym, kurator sądowy:

- 1) uzyskuje od skazanego informacje o sposobie wykonywania nałożonych obowiązków oraz dokonuje ich weryfikacji;
- 2) uzyskuje od pokrzywdzonych, podmiotów, instytucji lub właściwych urzędów informacje o sposobie realizacji nałożonych na skazanego obowiązków.

2. Kurator zawodowy nie rzadziej niż co 6 miesięcy oraz na żądanie sądu przedstawia sądowi informację o wykonywaniu przez skazanego nałożonych na niego obowiązków o charakterze stałym w okresie próby bez orzeczonego dozoru.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

3. W przypadku uchylania się skazanego od wykonywania nałożonych obowiązków o charakterze stałym kurator sądowy niezwłocznie składa do sądu stosowny wniosek albo udziela skazanemu pisemnego upomnienia, o którym mowa w art. 173 § 4 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 36. Kontrolując wykonanie orzeczonego przez sąd obowiązku łżenia na utrzymanie innej osoby, kurator sądowy w szczególności uzyskuje informacje o wykonywaniu nałożonego obowiązku od skazanego, od osoby, na rzecz której skazany ma obowiązek łożyć, lub od osoby ją reprezentującej, a także od tych instytucji państwowych lub samorządowych, które mogą dysponować informacjami o wykonywaniu przez skazanego tego obowiązku lub o uchylaniu się od jego wykonywania.

§ 37. Kontrolując wykonanie orzeczonego przez sąd obowiązku wykonywania pracy zarobkowej, nauki lub przygotowania się do zawodu, w razie wątpliwości co do wiarygodności dokumentacji przedkładanej przez skazanego, kurator sądowy zasięga informacji od instytucji lub podmiotów, w których skazany ma wykonywać nałożony na niego obowiązek.

§ 38. Kontrolując wykonanie orzeczonego przez sąd obowiązku powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, kurator sądowy w szczególności uzyskuje informacje na temat wykonywania obowiązków od osób wspólnie zamieszkujących ze skazanym oraz osób z innego środowiska skazanego; w razie wątpliwości co do przestrzegania przez skazanego obowiązku powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania środków odurzających lub substancji psychotropowych kurator zawodowy może poddawać skazanego wyrywkowym badaniom na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych.

§ 39. Kontrolując wykonanie orzeczonego przez sąd obowiązku poddania się przez skazanego terapii uzależnień, terapii lub uczestnictwa skazanego w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, kurator sądowy w szczególności uzyskuje informacje o wykonywaniu przez skazanego nałożonego obowiązku od podmiotów, w których skazany ma obowiązek odbywać terapię uzależnień, terapię lub uczestniczyć w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.

§ 40. Kontrolując wykonanie orzeczonego przez sąd obowiązku powstrzymania się przez skazanego od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach oraz od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, kurator sądowy w szczególności nawiązuje i utrzymuje kontakt, stosownie do okoliczności, z właścicielem, najemcą lub zarządcą nieruchomości, budynku lub obiektu, a także z osobami, z którymi skazany ma zakaz kontaktowania się lub do których ma zakaz zbliżania się, i ustala sposoby informowania kuratora przez te osoby o naruszaniu przez skazanego tych obowiązków.

Rozdział 5

Przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

§ 41. Kurator zawodowy, w ramach czynności związanych z przygotowaniem skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, po otrzymaniu decyzji komisji penitencjarnej lub orzeczenia sądu penitencjarnego:

- 1) nawiązuje osobisty kontakt ze skazanym;
- 2) przeprowadza analizę dostępnej dokumentacji dotyczącej skazanego, rozpoznaje sytuację rodzinną oraz środowisko wą skazanego i na podstawie zebranego materiału opracowuje program wolnościowy dla skazanego;
- 3) przygotowuje środowisko rodzinne i społeczne do powrotu skazanego;
- 4) współorganizuje pomoc postpenitencjarną przez rozpoznanie potrzeb skazanego i jego rodziny oraz kształtowanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, współdziałając ze skazanym i administracją zakładów karnych, a ponadto organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego;
- 5) w razie potrzeby współdziała ze stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami, instytucjami i innymi podmiotami, których celem działania jest pomoc w społecznej readaptacji skazanych;
- 6) współpracuje z komisją penitencjarną.

§ 42. 1. Czynności związane z przygotowaniem skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wykonuje kurator zawodowy właściwy ze względu na miejsce położenia zakładu karnego, w którym skazany przebywa.

2. W ramach czynności, o których mowa w ust. 1, kurator zawodowy może zwrócić się do sądu albo do dyrektora zakładu karnego z wnioskiem o zarządzanie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 14 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, w zakresie dotyczącym rozpoznania sytuacji rodzinnej oraz środowiskowej skazanego przez innego kuratora, właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu skazanego.

3. W zakresie dotyczącym przygotowania środowiska rodzinnego i społecznego do powrotu skazanego kurator zawodowy zespołu właściwego ze względu na miejsce położenia zakładu karnego, w którym skazany przebywa, może zwrócić się o pomoc do kierownika zespołu właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu skazanego, który wyznaczy kuratora zawodowego do wykonywania tych czynności.

§ 43. Kierownik zespołu właściwego ze względu na miejsce położenia zakładu karnego może wyznaczyć kuratora zawodowego do spraw związanych z opracowywaniem programów wolnościowych dla skazanych objętych okresem przygotowania do życia po zwolnieniu z zakładu karnego i do stałych kontaktów z administracją zakładu karnego, uwzględniając jego wykształcenie, umiejętności i przeszkolenie.

§ 44. W przypadku przetransportowania skazanego do innego zakładu karnego w okresie, o którym mowa w art. 164 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego, kierownik zespołu przekazuje sprawę dotyczącą przygotowania skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego zespołowi właściwemu ze względu na miejsce położenia zakładu karnego, w którym skazany przebywa.

§ 45. 1. W przypadku opuszczenia zakładu karnego przez skazanego, wobec którego zastosowano warunkowe zwolnienie, dokumentację zgromadzoną przez kuratora zawodowego w związku z okresem przygotowania do życia po zwolnieniu z zakładu karnego przekazuje się zespołowi właściwemu ze względu na miejsce stałego pobytu skazanego.

2. Kierownik zespołu przydziela sprawę temu kuratorowi zawodowemu, który uprzednio wykonywał czynności dotyczące przygotowania środowiska rodzinnego i społecznego do powrotu skazanego lub przeprowadzał wywiad środowiskowy w trybie § 42 ust. 2, chyba że wymogi skuteczności i efektywności pracy zespołu oraz wzgląd na równomierne obciążenie kuratorów sądowych pracą uzasadniają przydzielenie sprawy innemu kuratorowi.

Rozdział 6

Wykonywanie innych czynności

§ 46. 1. Sprawując nadzór, o którym mowa w art. 181a § 2 Kodeksu karnego wykonawczego, nad wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, kurator zawodowy:

- 1) uzyskuje od skazanego informacje o sposobie wykonywania orzeczonych zakazów lub nakazu oraz dokonuje ich weryfikacji;
- 2) uzyskuje od pokrzywdzonych, podmiotów, instytucji lub właściwych urzędów informacje o sposobie realizacji orzeczonych wobec skazanego zakazów lub nakazu.

2. Do sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami lub zbliżania się do określonych osób przepis § 40 stosuje się odpowiednio.

3. Bezzwłocznie po powierzeniu nadzoru, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia jego powierzenia, kurator zawodowy przesyła jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu skazanego informację o sprawowaniu nadzoru wobec skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej.

4. Kurator zawodowy nie rzadziej niż co 6 miesięcy oraz na żądanie sądu przedstawia sądowi pisemną informację o wykonywaniu przez skazanego orzeczonych zakazów lub nakazu.

5. W przypadku niestosowania się skazanego do orzeczonych zakazów lub nakazu kurator zawodowy niezwłocznie zawiadamia prokuratora lub Policję o popełnieniu przez skazanego przestępstwa określonego w art. 244 lub art. 244b § 1 Kodeksu karnego oraz informuje sąd o złożeniu zawiadomienia i w razie potrzeby składa stosowny wniosek.

6. Bezzwłocznie po zakończeniu nadzoru w inny sposób niż na skutek upływu okresu orzeczonego zakazu lub nakazu, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia jego zakończenia, kurator zawodowy przesyła jednostce Policji właściwej dla miejsca stałego pobytu skazanego informację o zakończeniu sprawowania nadzoru wobec skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej.

§ 47. Kurator zawodowy ponadto:

- 1) sygnalizuje kierownikowi zespołu przyczyny przewlekłości postępowania wykonawczego lub innych uchybień stwierdzonych w działalności pozasądowych organów postępowania wykonawczego;

- 2) bierze udział w posiedzeniach sądu w sprawach, w których złożył wniosek lub na które został wezwany;
- 3) współdziała ze stowarzyszeniami, organizacjami, instytucjami i innymi podmiotami, których celem działania jest pomoc w społecznej readaptacji skazanych;
- 4) sygnalizuje kierownikowi zespołu, jednostkom nadrzędnym organów i instytucji państwowych, organom samorządu terytorialnego oraz organom statutowym stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadki odmowy udzielenia kuratorowi sądowemu żądanej pomocy, jeżeli w jego ocenie ta odmowa była bezzasadna;
- 5) niezwłocznie zawiadamia właściwy sąd o tym, że zachodzą warunki do wydania wyroku łącznego;
- 6) prowadzi na bieżąco dokumentację pracy ze skazanym.

§ 48. 1. Kierownik zespołu co najmniej raz na 6 miesięcy omawia z przewodniczącym wydziału lub kierownikiem sekcji wydziału w sądzie, zajmującym się nadzorowaniem wykonywania orzeczeń w sprawach karnych lub w sprawach o wykroczenia, bieżące problemy związane ze sprawowaniem dozorów, wykonywaniem kary ograniczenia wolności, kontroli wykonania obowiązków w okresie próby oraz orzecznictwem sądu w kwestiach dotyczących wykonywanych spraw. Ze spotkania kierownik zespołu sporządza notatkę.

2. Kierownik zespołu sygnalizuje przewodniczącemu wydziału lub kierownikowi sekcji przyczyny przewlekłości postępowania wykonawczego lub innych uchybień stwierdzonych w działalności pozasądowych organów postępowania wykonawczego, w tym osób godnych zaufania, którym powierzono sprawowanie dozoru, oraz podmiotów, w których jest wykonywana nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne albo praca społecznie użyteczna, a także potrzebę zwrócenia uwagi przez sąd jednostkom nadrzędnym organów i instytucji państwowych, organom samorządu terytorialnego oraz organom statutowym stowarzyszeń i organizacji społecznych w sytuacji, o której mowa w § 47 pkt 4.

§ 49. Dokumentacja w poszczególnych rodzajach spraw wykonywanych w zespołach może być prowadzona także z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego. Poszczególne sprawozdania, karty czynności i inne dokumenty mogą być generowane w zakresie wprowadzonych do systemu danych.

Rozdział 7

Stowarzyszenia, organizacje, instytucje i osoby godne zaufania, którym powierzono sprawowanie dozoru

§ 50. 1. Stowarzyszenie, organizacja lub instytucja, którym powierzono sprawowanie dozoru, nie później niż w ciągu 14 dni od dnia powierzenia dozoru wyznacza przedstawiciela, za jego zgodą, do wykonywania czynności związanych z dozorem.

2. O wyznaczeniu przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1, stowarzyszenie, organizacja lub instytucja niezwłocznie zawiadamia sąd i jednocześnie przekazuje jego imię i nazwisko ze wskazaniem pełnionej funkcji oraz służbowy: adres do korespondencji, numer telefonu, numer faksu i adres poczty elektronicznej.

3. Stowarzyszenie, organizacja lub instytucja może w uzasadnionych przypadkach, z własnej inicjatywy lub na wniosek sądu, zmienić przedstawiciela wyznaczonego do wykonywania czynności związanych z dozorem, w szczególności w razie stwierdzenia nieprawidłowego wykonywania czynności związanych z dozorem. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 51. Czynności, o których mowa w § 50, może również wykonywać osoba upoważniona przez stowarzyszenie, organizację lub instytucję, którym powierzono sprawowanie dozoru.

§ 52. Sprawozdanie z objęcia dozoru przedstawiciel stowarzyszenia, organizacji lub instytucji, którym powierzono sprawowanie dozoru, składa sądowi nie później niż w ciągu 21 dni od dnia nawiązania kontaktu ze skazanym, natomiast sprawozdania z przebiegu dozoru – nie rzadziej niż co 6 miesięcy oraz na żądanie sądu.

§ 53. 1. Do przedstawicieli stowarzyszeń, organizacji lub instytucji, którym powierzono sprawowanie dozoru, w zakresie wykonywania przez te podmioty czynności wynikających z Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się przepisy rozporządzenia odnoszące się do kuratorów zawodowych; przepisów rozporządzenia o kierowniku zespołu nie stosuje się.

2. Do osób godnych zaufania, którym powierzono sprawowanie dozoru, w zakresie wykonywania przez te osoby czynności wynikających z Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się przepisy rozporządzenia odnoszące się do kuratorów społecznych.

Rozdział 8

Przepis końcowy

§ 54. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾,⁵⁾

⁴⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 1 lipca 2016 r.

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz. U. poz. 335 oraz z 2014 r. poz. 1875), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 27 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2016 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1455)

Załącznik nr 1

WZÓR

.....¹

Karta czynności dozoru

.....

(imię i nazwisko kuratora zawodowego/społecznego^{*})

w sprawie: **Doz.** dot. dozorowanego:

Data, godzina rozpoczęcia i zakończenia, miejsce i rodzaj czynności (wizyta zapowiedziana/ niezapowiedziana [*] , kontakt w m. zam. dozorowanego/w innym miejscu [*] (jakim), rodzaj kontaktu: osobisty/telefoniczny [*] , rodzaj rozmowy (informacyjna, ostrzegawcza, porada), osoba rozmówcy, inne źródło informacji (jakie))	Uzyskane informacje oraz ustalenia (uzyskane dokumenty i informacje, ewentualne uwagi lub oświadczenia dozorowanego)	Uwagi własne (uwagi i zamierzenia w zakresie sprawowania dozoru)
1	2	3
	Realizacja obowiązku probacyjnego:	

.....
 (data i podpis kuratora społecznego/zawodowego^{*})

Ewentualne uwagi i polecenia kuratora zawodowego:

.....

.....
 (data, pieczęć i podpis kuratora zawodowego akceptującego wpis)

¹ Należy wpisać kolejny numer strony (karty) w teczce dozoru.
^{*} Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

<p>..... Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej¹</p> <p>Sądu Rejonowego w</p> <p>kurator sądowy</p> <p>(imię i nazwisko kuratora sporządzającego sprawozdanie)</p>

....., dnia

(miejscowość) (data)

D

(numer porządkowy wykazu D)

Doz.

(numer porządkowy wykazu Doz.)

Sprawozdanie z objęcia/przebiegu/zakończenia dozoru²

.....

(imię i nazwisko osoby oddanej pod dozór)

..... PESEL

(miejsce i data urodzenia)

.....

(adres, miejsce zamieszkania lub aktualnego pobytu)

.....

(data i miejsce nawiązania pierwszego kontaktu z dozorowanym)

Wyrok/Postanowienie SR/SO²

w sygn. akt

1. kara pozbawienia wolności³

w wymiarze miesięcy/lat²

z warunkowym zawieszeniem na lat

2. warunkowe umorzenie postępowania

na okres próby lat

3. warunkowe przedterminowe zwolnienie

na okres próby lat

Data zakończenia dozoru⁴

I. Diagnoza osobopoznawcza i środowiskowa⁵

1) Zatrudnienie

(aktualne i poprzednie miejsca pracy, charakter wykonywanej pracy, stabilność zatrudnienia, wysokość zarobków, w przypadku bezrobotnego – przyczyny bezrobotności i podjęte starania w celu uzyskania zatrudnienia, w przypadku osób uczących się – informacje dotyczące przebiegu nauki)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) Wykształcenie, kwalifikacje i umiejętności zawodowe

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

¹ W razie powierzenia sprawowania dozoru stowarzyszeniu, organizacji lub instytucji w ramce należy wpisać nazwę statutową, a w miejscu kuratora sądowego – imię i nazwisko wyznaczonego przedstawiciela. Zamiast numeru ewidencyjnego Doz. należy wpisać nadany przez podmiot sprawujący dozór numer porządkowy.

² Niepotrzebne skreślić lub usunąć w razie wypełniania formularza w edytorze tekstów.

³ Niepotrzebne punkty w ramce od 1 do 3 należy skreślić lub usunąć w razie wypełniania formularza w edytorze tekstów.

⁴ Data wynikająca z okresu, na który orzeczono dozór, liczonego od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

⁵ W razie sporządzania sprawozdania z przebiegu i z zakończenia dozoru w punktach od 1 do 12, jeżeli stwierdzono, że pewne okoliczności lub cechy nie uległy zmianie, można odnotować: „inne bez zmian”.

3) Stan majątkowy

(źródła utrzymania dozorowanego i członków jego rodziny, dochody, istotne składniki majątkowe, zobowiązania, prowadzone postępowania egzekucyjne, otrzymywane zasiłki, zapomogi i pomoc społeczna)*

.....

.....

.....

.....

.....

4) Warunki mieszkaniowe

(tytuł do mieszkania, powierzchnia, liczba pomieszczeń, koszty utrzymania, wyposażenie, stan techniczny mieszkania, liczba osób w mieszkaniu)*

.....

.....

.....

.....

.....

5) Stosunki i środowisko rodzinne

(struktura rodziny i jej model: pełna, po rozwodzie, konkubinat, liczba dzieci, inne osoby wspólnie zamieszkujące, stopień pokrewieństwa, wzajemne relacje, więzi emocjonalne, ewentualne konflikty, rodzaje zjawisk patologicznych występujących w rodzinie, ewentualne zobowiązania alimentacyjne i ingerencje sądu w sposób wykonywania władzy rodzicielskiej, krótki opis struktury i środowiska rodziny, w której wychowywał się dozorowany – ewentualne patologie)*

.....

.....

.....

.....

.....

6) Tryb i styl życia

(zachowania w środowisku znajomych, kolegów, przyjaciół, krótki opis tego środowiska, ewentualna karalność członków tego środowiska, ewentualna pozycja w grupie i akceptacja w gronie rówieśniczym, sposób spędzania wolnego czasu, zainteresowania i hobby)*

.....

.....

.....

.....

.....

7) Inteligencja

(rozwój umysłowy, kultura osobista, wrażliwość na sztukę i kulturę, horyzonty myślowe, zdolność przewidywania konsekwencji, ewentualne zaburzenia umysłowe)*

.....

.....

.....

.....

.....

8) Osobowość

(samopoczucie, samoocena, asertywność, zdolność do samokontroli, okazywanie emocji, uczuciowość, empatia, skrupuły, poczucie winy, poczucie własnej wartości, stabilność emocjonalna, poczucie szczęścia, sukcesu życiowego, ewentualne zaburzenia emocjonalne, egocentryzm, podejrzliwość, agresja – nasilenie postaw agresywnych, temperament, otwartość w stosunkach międzyludzkich, stosunek do autorytetu)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9) Postawa i sposób myślenia

(sposób myślenia i zachowania się, podatność na wpływy, zdolność do zmiany zachowań i postaw, motywacja do zmian, plany na przyszłość, skłonność do kłamstwa)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10) Stosunek do czynu i orzeczenia sądu

(stosunek do popełnionego przestępstwa, pokrzywdzonych, dozoru, kuratora sądowego, nałożonych obowiązków)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11) Stan zdrowia

(aktualny stan zdrowia, wpływ stanu zdrowia na wykonanie obowiązków, w przypadku osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności – jego charakter i okres)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12) Uzależnienia

(używanie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, środków pobudzających, sterydów anabolicznych i innych tego typu środków, używanie leków w celach odurzających i psychoaktywnych, ewentualne uzależnienia, stopień uzależnienia, leczenie w placówce specjalistycznej lub uczestnictwo w innych formach terapii związanej z uzależnieniem, dostępne opinie lekarskie, postępowania sądowe w sprawach dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu, należy także podać numer wykazu „Alk” i „Alk_k”)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Dotychczasowa karalność, orzeczone kary i środki karne⁶

(w przypadku osób młodocianych – zastosowane środki wychowawcze lub poprawcze)

.....
.....
.....
.....

III. Prowadzone postępowania karne w czasie dozoru

(istotne czynności procesowe podejmowane w innych sprawach w czasie dozoru oraz wyroki orzeczone w czasie trwania dozoru w postępowaniu karnym i w sprawach o wykroczenia)

.....
.....
.....
.....

IV. Przebieg dotychczasowych dozorów i nadzorów

.....
.....
.....
.....

V. Zamierzenia readaptacyjne

Plan/realizacja planu⁷ pracy z dozorowanym

1. Terminy i sposoby realizacji przez dozorowanego obowiązków
(rodzaje orzeczonych obowiązków, określenie terminów i sposobów ich realizacji)

.....
.....
.....
.....
.....

2. Metody prowadzenia dozoru i kontroli zachowania dozorowanego
(ewentualne potrzeby w zakresie modyfikacji obowiązków w okresie próby)

.....
.....
.....
.....
.....

3. Częstotliwość kontaktów z dozorowanym

.....
.....
.....

⁶ W razie sporządzania sprawozdania z przebiegu i z zakończenia dozoru w pkt II, III i IV, jeżeli stwierdzono, że okoliczności nie uległy zmianie, można odnotować stwierdzenie: „bez zmian”.

⁷ Niepotrzebne skreślić lub usunąć w razie wypełniania formularza w edytorze tekstów.

.....
.....
.....

4. Możliwości realizacji dozoru i kontroli zachowania dozorowanego i przeszkody, które utrudniają tę realizację

(główne problemy związane z kontrolą i resocjalizacją dozorowanego, sposoby ich rozwiązania, przewidywane trudności w sprawowaniu dozoru)

.....
.....
.....
.....
.....

5. Inne planowane czynności w stosunku do dozorowanego

.....
.....
.....
.....
.....

VI. Ocena postępów resocjalizacji i wykonania obowiązków

.....
.....
.....
.....
.....

VII. Potrzeba ustanowienia, rozszerzenia, zmiany lub zwolnienia z orzeczonych obowiązków

.....
.....
.....
.....
.....

VIII. Wniosek o zakwalifikowanie dozorowanego do grupy ryzyka⁸

(wniosek wraz z krótkim uzasadnieniem)

.....
.....
.....
.....
.....

⁸ W ramce wpisuje się grupę ryzyka, do której należy zakwalifikować dozorowanego: A, B albo C. Nie dotyczy sprawozdania z zakończenia dozoru.

IX. Źródła informacji o dozorowanym i jego środowisku

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis i pieczęć kuratora/przedstawiciela
sporządzającego sprawozdanie)

X. Ewentualne uwagi i zarządzenia kuratora zawodowego, kierownika zespołu lub sędziego

(ewentualne uwagi, zarządzenia oraz akceptacja wniosku z pkt VIII bądź zmiana grupy, w razie braku akceptacji)

.....
.....
.....
.....

.....
(podpis kuratora zawodowego⁹/
przedstawiciela)

.....
(podpis kierownika zespołu¹⁰)

.....
(podpis sędziego)

⁹ W przypadku gdy dozór jest prowadzony przez kuratora społecznego.

¹⁰ W przypadku gdy dozór jest prowadzony przez kuratora sądowego.

* W nawiasie podano przykładowe istotne elementy związane z realizacją celów dozoru.